

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
ul. Dr. Józefa Rostka 16 41-902 Bytom
tel; 032 2819405 , 032 2819406

mgr Robert Trzop,

mgr Katarzyna Niglus

Wpływ zmieniającej się sytuacji społecznej na zachowanie się dzieci i młodzieży

Sytuacja rodzin i dzieci w naszym kraju uległa pogorszeniu ze względu na zmieniające się warunki społeczne i bytowe. Rośnie liczba dzieci pozbawionych podstawowej opieki i minimum socjalnego, pogarsza się ich stan zdrowia i higieny. Marginalizacja rodzin przyczynia się do nasilania przemocy, przestępczości, uzależnień również wśród młodzieży.

Zmieniające się społeczne warunki życia przejawiają się w kruchości ludzkich więzi, również w zmniejszaniu się możliwości zebrania przez młodzież i dzieci społecznych doświadczeń. Coraz większej liczbie osób przychodzi z trudnością nawiązanie i utrzymanie pozytywnych kontaktów z ludźmi. Występuje duży nacisk społeczny na osiągnięcia i sukces, niemożność sprostanania oczekiwaniom skutkuje poczuciem bezradności i trudnościami emocjonalnymi.

Często rozwiązanie problemów, z jakimi borykają się młodzi ludzie upatruje się w nasileniu kontroli i represji, a nie docenia się konieczności pomocy poprzez bezpośredni, bliski kontakt z drugim człowiekiem. Samo rozumienie owych reguł i nakazów stanowi tylko jedną stronę medalu, najczęściej kierujemy się jednak uczuciami i reagujemy emocjonalnie, a to znacznie utrudnia stosowanie się do pożądanых zachowań.

Większość swoich potrzeb związanych z poczuciem bezpieczeństwa, szacunku, przynależności, poczucia własnej wartości młody człowiek może zrealizować w kontakcie z drugą osobą. Dobre relacje pomiędzy ludźmi dają szansę wzajemnej pomocy, uzyskania oparcia poprzez szczerą rozmowę, a także poprzez samą obecność. Dlatego też pozytywne relacje pomiędzy rówieśnikami, rodzicami, nauczycielami, pedagogami i innymi dorosłymi a dziećmi i młodzieżą mogą stanowić czynnik chroniący przed destrukcyjnymi zachowaniami wywołanymi przez zachodzące zmiany społeczne.

Jedną z form przeciwdziałania patologii wychowania, przemocy, przestępczości czy też uzależnieniom jest możliwie najwcześniejsze wsparcie dysfunkcyjnej rodziny w jej

środowisku naturalnym. Dodatkowo udziela się pomocy rodzinie przez pracę z dzieckiem w środowisku w ramach korekcyjnych grup rówieśniczych. W ostateczności, gdy powyższe formy nie odnoszą pożądanych skutków niezbędne jest zabranie dziecka z rodziny i umieszczenie w rodzinie zastępczej.

Założenia pracy z rodziną.

1. Cele pracy z rodziną

- Pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny.
- Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie.
- Wspieranie spójności rodziny, wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie.
- Neutralizacja patogenicznego oddziaływania rodziny na dziecko.
- Odbudowanie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny wobec dzieci.
- Pomoc w integracji rodziny ze środowiskiem społecznym.

2. Założenia pracy z rodziną

- Praca z rodziną naturalną jest najważniejszą formą przeciwdziałania patologii dzieci i młodzieży i należy rozpoczynać ją możliwie najwcześniej.
- Należy przeprowadzić diagnozę (psychologiczną, pedagogiczną).
- Z uwagi na osobowościowe ukształtowanie młodzieży w wieku 15-20 lat praca z rodziną ma charakter pomocniczy gdyż punktem odniesienia jest najczęściej grupa rówieśnicza.
- W pracy z rodziną należy objąć stałą i regularną pomocą wszystkich jej członków.
- Efektywna praca z rodziną może dotyczyć tylko tych problemów na których rozważanie jest ona gotowa.

3. Formy pracy z rodziną

- Wstępna diagnoza i kwalifikacja
- Nawiązanie kontaktu
- Pomoc w codziennych problemach (praca socjalna)
- Interwencja kryzysowa (pomoc w kryzysach rodzinnych)
- Tworzenie grup wsparcia
- Konsultacja wychowawcza (wzrost kompetencji wychowawczych rodziny)
- Terapia (proces zmian emocjonalnych)

- Programy psychoedukacyjne.

Źródła:

E.Orpik, M.Grondas, M. Liciński: „Czy na pewno pomoc?” Refleksje na temat systemu pomocy społecznej w Polsce. Federacja na rzecz Reintegracji Społecznej.

Towarzystwo Psychoprafilaktyczne: „Założenia programowe procedury, modele, standardy zawodowe” (materiały robocze)

R. Portmann:(1998): „Gry i zabawy przeciwko agresji” Jedność